

چکیده:

مقدمه: سلامت از اساسی ترین معیار های سنجش رفاه اجتماعی و رشد و توسعه هر جامعه ای به شمار می رود و حق و نیاز تمام انسان ها است. سرمایه اجتماعی با فراهم آوردن حمایت عاطفی و روانی و بعضا جسمی نقش موثری در ارتقا سلامت جسمی و روانی - اجتماعی دارد. هدف این تحقیق تحلیل اثر مولفه های سرمایه اجتماعی بر وضعیت سلامت جمعیت مناطق تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی ایران در شهر تهران بوده است.

روش پژوهش: مطالعه از نوع کمی و به صورت توصیفی-تحلیلی و مقطعی در سال ۱۳۹۸ انجام گرفت. این تحقیق کاربردی بوده و روش تحقیق پیمایشی از طریق ابزار پرسشنامه بوده است. روش نمونه گیری تصادفی سیستماتیک بوده. جامعه آماری، خانوار های ساکن در مناطق هفتگانه تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی ایران بوده است. تعداد ۶۵۰ خانوار از روش نمونه گیری تصادفی سیستماتیک انتخاب شده اند. برای سنجش سلامت جسمی و روانی-اجتماعی از پرسشنامه SF-36 و بمنظور سنجش سرمایه اجتماعی از پرسشنامه بانک جهانی که دارای شش بعد گروه ها و شبکه ها، اطلاعات و ارتباطات، توانمند سازی و کنش سیاسی، اعتماد و همبستگی، اقدام مشترک و همکاری، احساس تعلق و همبستگی اجتماعی از سرمایه اجتماعی می باشد، استفاده شد. برای تحلیل داده ها از برنامه Stata ورژن ۱۴ استفاده شد. تحلیل داده ها با استفاده از روش های رگرسیون حداقل مربعات معمولی و لجستیک رتبه ای انجام شد. و برای سنجش نابرابری های اقتصادی-اجتماعی سلامت از شاخص تمرکز استفاده شد.

یافته ها: یافته های این تحقیق نشان می دهد که بین دو متغیر سرمایه اجتماعی و سلامت رابطه معنادار مثبت وجود دارد. در بین زیر بعد های اقدام مشترک و همکاری، احساس تعلق و همبستگی و اطلاعات و ارتباطات سرمایه اجتماعی با سلامت نیز رابطه معنادار وجود دارد. امتیاز سرمایه اجتماعی اعضا خانوارهای مورد مطالعه معادل ۱۵۰/۷۱ و (SD= ۲۷/۲۰) بوده است. امتیاز کلی مولفه بدنی ۵۴/۳۸ و امتیاز کلی مولفه روانی ۳۳/۳۳ بوده است. و امتیاز نابرابری ها زیر ۰/۵ بوده است. در خلاصه سنجش جسمانی، خرده سنجش عملکرد جسمانی دارای بالاترین میانگین (۹۲/۳۲) و خرده سنجش ایفای نقش جسمانی (۷۵/۷۳) پایین ترین میانگین و در خلاصه سنجش سلامت روان، خرده سنجش نقش اجتماعی بالاترین میانگین (۸۹/۵۵) و خرده سنجش ایفای نقش هیجانی پایین ترین میانگین (۵۸/۲۲) را داشتند.

نتیجه گیری: امتیاز کیفیت زندگی برای تمام خرده سنجش های سلامت بالاتر از حد میانگین (۵۰) می باشد که حاکی از وضع سلامتی قابل قبول در جامعه است. وضعیت سلامت جسمی افراد نسبت به سلامت روانی-اجتماعی آنها بهتر بوده است. متغیر سرمایه اجتماعی به عنوان متغیر مهم اثرگذار بر سلامت شناخته شد که نیازمند توجه سیاست گذاران بخش سلامت می باشد همچنین نابرابری ها کماکان وجود دارد و به ضرر قشر آسیب پذیر می باشد.

کلید واژه ها: سرمایه اجتماعی، سلامت، نابرابری